

Op Koers

BSOS - BasisScholen Onderwijs Schipperskinderen

Ledenvergadering

Donderdag 26 november kwamen de directeuren van de BSOS-scholen weer bijeen in Utrecht. Deze halfjaarlijkse bijeenkomst is statutair gezien de ledenvergadering. Vroeger noemden we deze samenkomst het DOS, Directeurenoverleg Onderwijs Schipperskinderen. Vanwege allerlei omstandigheden hadden verschillende directeuren zich afgemeld. Zulke dingen kunnen gebeuren. We zijn ervan overtuigd dat ieder daarin de eigen verantwoordelijkheid verstaat. We komen maar tweemaal per

jaar samen en die persoonlijke ontmoeting van elkaar is toch wel wezenlijk voor een goede beleidsvoering. Helaas moeten we ook constateren dat een enkele collega zónder kennisgeving afwezig is. De agenda was gevuld met bespreking van lopende zaken als wettelijke regelingen, zorgen om de gevolgen van de economische recessie bij schippersouders en de (merkbare!) impact daarvan op schipperskinderen, het kwaliteitsbeleid, het jaarverslag 2008-2009, samenwerking met andere organisaties, voortgang LISD, de vernieuwde website en de evaluatie van

NOS. Tevens heeft het bestuur de klemmende situatie rondom de bestuursvacature opnieuw onder de aandacht gebracht. Om op een effectieve wijze beleid te voeren is eigenlijk een uitbreiding naar 5 bestuurszetels noodzakelijk. Momenteel zijn we met 3 bestuursleden. We hebben elkaar in overweging gegeven om ook uit te zien naar ambitieuze leerkrachten, die bekend zijn met schipperskinderen en die door een bestuurslidmaatschap tevens een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan hun professionele ontwikkeling.

Visiedocument

Tijdens een bijeenkomst in het Theehuys van de Museumwerf in Vreeswijk (Nieuwegein) hebben we de presentatie van de strategische toekomstvisie van BSOS gehad. Een visie, waar we trots op zijn. Een visie, die inhaakt op de huidige en toekomstige ontwikkelingen in het onderwijs. Een visie, waarin de belangen van elk schipperskind, ook in de toekomst, centraal staan. De strategische visie is opgesteld in overleg met alle directeuren; zij hebben bij de totstandkoming van het visiedocument een duidelijke en wezenlijke inbreng gehad. Het gehele proces kreeg in het achterliggende jaar gestalte onder de zeer deskundige begeleiding van drs. Ingrid Veeke van KPC Groep. De komende maanden zullen we met alle organisaties waarmee BSOS zich verwant voelt, nadrukkelijk het gesprek aangaan vanuit onze visie. We zijn daarbij gericht op nadere afstemming

en samenwerking, waarbij onze visie voor ons leidend is. Om daadwerkelijk tot een goede en fundamentele communicatie te komen is de visie ook zodanig verwoord, dat deze prikkelend is. BSOS is er in de breedte van overtuigd dat de beschreven route de beste toekomstige voorwaarden voor goed onderwijs aan schipperskinderen garandeert. We zien daarom uit naar de gesprekken. Het visiedocument is op onze website te raadplegen.

Website

Op de dag van de presentatie van de nieuwe BSOS-visie is de vernieuwde website BSOS de lucht in gegaan. Met dank aan de webmaster Henny Opheij van KPC Groep. De nieuwe layout geeft een beter en sneller overzicht van de informatie, terwijl er gemakkelijker uit de menu's gekozen kan worden. Tevens bevat de website meer foto's en wordt de informatie meer up to date gehouden. Een bezoek aan www.bsos.nl is zeker de moeite waard!

Afscheid bestuurslid mw. H. Ruige

Tijdens de bijeenkomst in de uitermate passende ambiance van het Theehuys op de Museumwerf in Vreeswijk hebben we afscheid genomen van bestuurslid Hanneke Ruige. Temidden van de genodigde partner, BSOS-leden, oud-bestuursleden, collega's, verwante organisaties en politieke vertegenwoordigers, hebben we Hanneke na 30 jaar bestuurslidmaatschap uitgezwaaid.

Dertig jaar (sinds 12 december 1979) was Hanneke bestuurslid, waarbij ze een periode secretaresse en een lange periode penningmeester was. In die laatste hoedanigheid was ze ook eerst-verantwoordelijk voor het Zwemfonds. Zowel in de toespraak van de voorzitter als in de bijdrage van de oud-bestuursleden Margriet Bijker en Ton van Wegberg is Hanneke gekarakteriseerd als een optimistisch mens, die uitermate zorgvuldig en visiegestuurd haar werk voor BSOS heeft gedaan. BSOS, zowel de besturen en directies als de leerkrachten en de (schippers)kinderen, zijn Hanneke veel dank verschuldigd. Niet eerder was een bestuurslid decennialang actief binnen BSOS. We namen afscheid van Hanneke als bestuurslid; zij blijft echter bezielend werkzaam binnen de leerlingenzorg van de Willem Alexanderschool in Nieuwegein, zodat we Hanneke via haar school ook in de toekomst zeker nog zullen ontmoeten. Hanneke, bedankt!

Slotwoord Hanneke Ruige

Na bijna dertig jaar is BSOS voor mij nu verleden tijd. Dertig jaar lijkt lang, maar zo heb ik het zeker niet ervaren. Het samenwerken met de bestuursleden, de afwisselende werkzaamheden en de contacten waren inspirerend. Het was prettig om naast het werk van alle dag, op een ander niveau bezig te zijn met het onderwijs. De contacten, de ervaringen hebben me geïnspireerd en verrijkt. Het is het absoluut waard geweest. Ik kijk met plezier terug op deze tijd. Bij het afscheid in Nieuwegein werd de strategische toekomstvisie gepresenteerd: BSOS gaat door! In al die jaren heb ik ervaren dat we in staat zijn om, inspelend op de landelijke onderwijsontwikkelingen, de schipperskinderen in beeld te blijven houden. BSOS blijft 'op koers'. Het afscheid was voor mij een mooi slot. Ik bedank het bestuur en allen die aanwezig waren of op een andere manier gereageerd hebben.

Kwaliteitsbeleid

Op 5 november voerden de bestuursleden Hoogesteger, Palmen en Geuze een kwaliteitsonderzoek (audit) uit op de Willem Alexanderschool in Nieuwegein. Hier geeft collega Paula van den Born leiding en zij kan vanuit een riante directiekamer direct oogcontact onderhouden met schuttende schippers! Een prima bezoek aan een school die onderwijskundig én relationeel haar zaakjes goed voor elkaar heeft. BSOS voert audits uit op basis van het door de school beschreven beleid onderwijs aan schipperskinderen. Daarbij worden ook de competentieprofielen van de school betrokken. Een audit vraagt bestudering van alle relevante schooldocumenten vooraf. Vervolgens geeft het manage-

ment van de school op de auditdag een stuk uitleg van het schoolbeleid en stelt het auditteam haar vragen. Daarna zijn er gesprekken met leerkrachten, intern begeleiders, ouders en leerlingen. Ook vindt een groepsbezoek plaats. Aan het eind van de dag doet het auditteam mondeling verslag, waarna het schriftelijk verslag wordt opgesteld. De bezochte school schrijft vervolgens haar reactie op het verslag, waarna dit beschikbaar gesteld wordt aan de onderwijsinspectie. Audits worden afgenomen volgens de vaste criteria van de onderwijsinspectie. Door middel van de audits laat BSOS zien ook onderling de kwaliteit van het onderwijs (aan schipperskinderen) te toetsen, zodat van kwalitatief hoogwaardig onderwijs sprake is. We houden elkaar scherp.

Ieder kind is een kunstenaar

Jenaplanbasisschool Sint Nicolaas

Doorkijkje

Jenaplanbasisschool Sint Nicolaas

De school draagt de naam van de heilige Sint Nicolaas en dat is geen toeval. St. Nicolaas is zowel de beschermheilige van schippers als van kinderen. Onze school kent namelijk een lange geschiedenis. Na omzwervingen langs verschillende plaatsen, werd de Sint Nicolaas-school in 1955 opnieuw opgericht in Nijmegen door de broeders van Maastricht. Het belangrijkste doel van deze

onderwijscongregatie was: 'Vorming van en onderwijs aan kinderen, met speciale aandacht voor vergeten groepen'. Aanvankelijk konden alleen de zonen van schippers terecht die dan op het gelijknamige Sint Nicolaasinternaat woonden. In het begin van de jaren zeventig werden school en internaat 'gemengd' en liet men ook dochters van schippers toe. Wat later werd de school zelfstandig met een eigen bestuur. Toen de schippersscholen moesten verdwijnen is er door de toenmalige schippers hard gestreden om de school te behouden. Het was kantje boord of de Sint Nicolaas-school kon blijven bestaan. Op het allerlaatste moment werd duidelijk dat de school gelukkig nog bestaansrecht had. In 1992 was het dan zover: de schippersschool Sint Nicolaas werd een 'walschool' en vanaf die tijd waren kinderen uit de omgeving ook welkom. De school die toen nog 68 schipperskinde-

ren telde, groeide binnen een paar jaar uit tot een basisschool met ruim 250 kinderen, die verdeeld werden over 10 groepen. Ook werd er een wachtlijst ingevoerd. In 1992 werd er binnen de school een start gemaakt met de invoering van het Jenaplanonderwijs. Hiervoor werd gekozen, omdat dit concept het beste aansloot bij de werkwijze van de school. Het gebouw van het internaat werd de afgelopen jaren te groot voor het aantal kinderen. Er werd naar een nieuwe locatie gezocht om een kleiner gebouw neer te zetten. Even leek het er op, dat het in de buurt zou gaan lukken. Er kwamen echter teveel protesten van buurtbewoners. Er werd een nieuwe zoekactie gestart en er werd plek gevonden in een nieuw te bouwen locatie in Oosterhout. In de zomer van 2010 verhuizen de kinderen van het St. Nicolaasinternaat naar de nieuwe locatie aan de overkant van de Waal. Met deze Waalsprong komt dan een einde aan 55 jaar samenwerken tussen school en internaat. Wel wordt door het internaat de mogelijkheid geboden aan de kinderen die volgend jaar schoolverlater worden, om de school hier af te maken. Het zal wennen zijn: geen zondagavondbijeenkomsten meer, geen deelname aan BSOS en de NOS. Ook geen kinderen meer die vertellen dat ze naar boord gaan of niet van boord af kunnen. De Sint Nicolaas-school sluit een bijzondere periode af! Een troost: Het schooljaar 2009-2010 zal worden afgesloten met een spetterende gezamenlijke feestweek van internaat en school! Namens het hele team wens ik BSOS een duidelijke koers en een behouden vaart!

Jacquelien van Galen, directeur

Rondetafelconferentie LOVT&BSOS

Op 25 september j.l. is de rondetafelconferentie in Utrecht gehouden en deze is bijgewoond door vertegenwoordigers van LOVT, BSOS, Censis BO, 9 internaten, KPC, PHI, SHIS, SRS en Steunpunt Binnenvaart. Er was helaas geen vertegenwoordiging aanwezig van LOVK en de Onderwijsinspectie. Aanleiding voor deze confe-

rentie was de constatering dat vele organisaties zich bezig houden met het welbevinden van schipperskinderen waarbij de vraag gesteld moet worden of hierin samen opgetrokken kan worden. De bijeenkomst was een eerste aanzet voor nadere kennismaking en de mogelijkheden tot samenwerking te verkennen. Tijdens de inleiding van Lilian van Hiel (journalist 'Schuttevaer') werd ingezoomd op het moment dat schipperskinderen van boord naar het internaat en school gaan, het toevertrouwen van de kinderen aan de zorg

van het internaat. Opvoeden van schipperskinderen is een zware verantwoordelijkheid. De quote van Henk Mos, directeur Steunpunt Binnenvaart, 'Hoe zwaar is de verantwoordelijkheid wanneer ouders het liefste bezit dat ze hebben, afgeven aan anderen' sluit hier feilloos op aan. Voordat schipperskinderen naar internaat en school gaan, krijgen ze aan boord in hun vertrouwde omgeving onderwijs op afstand d.m.v. het onderwijspakket 'Stappen langs het water' van LOVK en bezoeken ze indien mogelijk de ligplaatsscholen.

Lilian maakte een aantal opmerkingen als aanzet naar de presentatie van de genodigden. Deze hadden te maken met het sociaal- emotioneel welbevinden van schipperskinderen zoals verdriet/heimwee, groeiend aantal schipperskinderen met een probleem, discrepantie regels internaat en aan boord, verschillen in opvoedingsinzichten en achtergrond van ouders. Ook de overgang BO/VO en de huidige verslechterde situatie in de binnenvaart en de impact daarvan op het gezin kwamen ter sprake. De genodigden stelden zich achtereenvolgens voor waarbij ieder kort iets vertelde over de eigen organisatie. Na de voorstellingsronde was er een presentatie van Astrid van de Hurk (KPC); waarbij de vraag 'Wie is mijn kapitein?' centraal stond. Elk kind heeft 3 kapiteins; ouders, internaat en school. Iedereen heeft een eigen koers en voor het kind de vraag 'Welke koers moet ik varen?'. Tijdens het laatste deel van de bijeenkomst was er een forum onder leiding van Lilian van Hiele. Er kwamen veel vragen aan de orde die vooral betrekking hadden op de relatie ouders-internaat en minder de relatie ouders-internaat-school. De behoefte aan intensivering van contacten tussen vooral internaat en school is bij scholen echter groot. Conclusie tijdens de evaluatie was dat er door de inzet van velen veel werk verzet wordt voor de schipperskinderen. Gevolg is dat er gepleit wordt voor meer samenwerking waarbij het schipperskind centraal moet staan en niet alleen het organisatiebelang. Essentieel is hierbij de communicatie tussen ouders, internaat en school. Tot slot is de intentie uitgesproken een werkgroep samen te stellen om de samenwerking verder vorm te geven. Dit zal worden bewerkstelligd door de voorzitter van BSOS, Ad Geuze en Harry Schrijer (directeur St. Meander).

Een impressie van de NOS-dag

Op een mooie novemberdag (19 november) kwamen ruim twintig collega's traditiegetrouw als NOSsers bijeen in het Dordtse internaat 'De Singel' om met elkaar na te denken over de sociaal- emotionele ontwikkeling bij (schippers)kinderen. Onder deskundige leiding van Annemarie Klok, ortho-

pedagoog bij Censis en voornamelijk werkzaam op de internaten, werden we aan de hand van een powerpoint-presentatie ondergedompeld in de theorieën rondom de sociaal- emotionele ontwikkeling en de ontwikkelingsfasen van de kleutertijd tot de puberteit. Iedereen stopt tijd en vooral energie in het stimuleren van de sociaal- emotionele ontwikkeling van kinderen. Iedereen kent wisselende successen én teleurstellingen. Iedereen weet dat het de laatste jaren niet gemakkelijker wordt op school en op het internaat. Daar komt bij dat de resultaten van deze schoolinvloeden soms pas op langere termijn zichtbaar worden. Omdat deze ontwikkeling niet altijd zonder horten en stoten verloopt en er soms ook sprake is van een gebrekkige sociaal- emotionele ontwikkeling; werd er ook aandacht gevraagd voor de manier waarop de bovengenoemde ontwikkeling gestimuleerd kan worden.

In het laatste gedeelte van het morgenprogramma kregen we van Cobi Visser, directeur bij het LOVK, een korte presentatie over de manier waarop deze organisatie via haar goed doordachte lespakketten aandacht geeft aan de sociaal-emotionele ontwikkeling onder de schipperskleuters. Het belang van blijvende aandacht van dit onderwerp juist voor onze schipperskinderen, werd ook tijdens deze presentatie verschillende keren benadrukt. Terwijl we van de lunch genoten, konden ook de collega's onderling aan hun sociaal-emotionele ontwikkeling werken door het contact met de collega's van andere scholen weer eens te versterken.

Na de lunch zijn we onder leiding van Annemarie Klok via een aantal casussen meer praktisch in groepjes aan het werk gegaan. In deze casussen werden verschillende stagnerende situaties in de sociaal- emotionele ontwikkeling bij kinderen geschetst. Na een goede discussie in de groepjes, sloten we het middagedeelte en deze interessante studiedag af met een plenaire bespreking.

We mogen terugzien op een geslaagde dag waarin vooral het belang voor een blijvende en een gezamenlijke aandacht voor onze (schippers)kinderen juist op sociaal emotioneel gebied duidelijk naar voren kwam.

Mocht u niet in de gelegenheid geweest zijn deze studiedag te bezoeken, dan hopen we u graag te ontmoeten op onze volgende studiedag in april 2010!

Agenda

Datum	Vergadering
17 dec. 2009	Bestuur
De Tijd, Utrecht	10.00-12.00 uur
21 januari 2010	Bestuur
De Tijd, Utrecht	10.30-13.00 uur
4 maart 2010	Bestuur
De Tijd, Utrecht	10.30-13.00 uur
25 maart 2010	ALV
Hoog Brabant, Utrecht	10.30-13.00 uur
(na afloop lunch)	
15 april 2010	NOS
Singel, Dordrecht	10.30-15.00 uur
(incl. lunch)	

BASISSCHOLEN ONDERWIJS SCHIPPERSKINDEREN

Colofon

Op Koers is bestemd voor leden van de vereniging BSOS (scholen, besturen), ouders/internaten en personen of organisaties die betrokken zijn bij het onderwijs aan schipperskinderen.

Op Koers verschijnt 3 keer per jaar.

Redactie

Ad Geuze
eindredactie Hanneke Schot

Vormgeving

Tonny Teuwisse

Verspreiding

KPC Groep

Redactieadres

J. Schot-Verschuure
Lievershil 42
3332 RJ Zwijndrecht
E-mail: info@bsos.nl
Website BSOS: www.bsos.nl